

Evropejci veliko vročine imeli prestajati, ko bi tam živeli. Po drugih krajih na zemlji je pa prav merzlo na pr. v Laponiji, v Siberiji, v Grönlandiji, pa tudi v Ognjeni zemlji, posebno pa tam, kjer v severnem in južnem tečajnem morju plavajo ledene gore okoli obeh zemeljskih tečajev. Po drugih krajih je pa zmeruo, t. j. navadno ni prav merzlo, niti prav toplo, na pr. pri nas na Kranjskem in po večjem delu Evrope.

Po nekodi je zrak in so tla skoraj zmirom vlažna, drugodi pa skoraj zmirom suha. Vlažna so zrak in tla, kjer so velika močvirja, ali kjer večidel v letu pada megla in dež, kakor na pr. po nekaterih krajih ob severnem morju in ob marsikaterih pomorskih krajih, daleč tam, kjer reke večkrat prestopajo bregove in dežele poplaviijo. Suho je ozračje prav posebno po velikih peščenih puščavah, na pr. v afrikanski puščavi Sahara, v Arabiji in v Perziji, v puščavi Gobi v srednji Aziji in po drugih peščenih puščavah. Tudi način, po katerem namaka zrak zemljo, je različen po krajih na zemlji. V severno-merzlih krajih pokrivajo goste megle na široko in daljeko tla in je namakajo; po toplih pasovih je pa občasno deževje, t. j. vsako leto ob gotovem času močno deževje namaka žejna tla. Po naših zmernih krajih pa snega in dežja, megle in rose pada več ali manj v tem ali unem letnem času, sploh temu ni mere ne dobe take, da bi mogli natančno povedati.

Šolarska knjižnica.

VII.

- 40. Močni baron Ravbar. Povest iz slovenske zgodovine. Spisal P. H. V Ljubljani 1869. Na prodaj in v založbi pri Janezu Giontiniju. 8° 17 str. Cena 6 kr.**

To majheno knjižico s podobo močnega Andreja Eberarda Ravbarja je spisal obče znani slovenski pisatelj Peter Hicinger. Knjižica je drobna in nema nobenih posebnosti in znamenitosti za našo malo slovensko mladino. Priporočali bi jo tedaj za bolj odraslo mladino in to tem bolj, ker je povest vzeta iz slovenske zgodovine. Cena 6 kr. je tako nizka, da si jo vsako šola lahko nabavi. Knjižica je uže drugič natisnena, in mi bi želeli pri kakem tretjem natisu lepšega papirja in lepših, manjših črk.

- 41. Kmetica in grofinja Grizelda. Lep izgled poterpežljivosti in ponižnosti vsem ženam. V Ljubljani, 1867. Založil Janez Giontini. 12mo 28 str. Cena 10 kr.**

Uže naslov sam kaže, da ta knjižica ne spada v roke naše šolske mladine. A mi jo vendar omenjamo zató, ker jo nekateri kramarji tudi po semnjih razprodajejo, in pri tej priložnosti tudi učitelji radi kaj kupijo, a učiteljem je treba knjige poznati, ki je sprejemajo v šolarske knjiž-

nice. Mi bomo tedaj marsikatero knjigo tukaj omenili, da-si tudi nij pripravna, da bi jo čitala naša slovenska mladina, a to zaradi tega, da se naši učitelji nekoliko bolj seznani s slovensko literaturo. Pač sramotno je za vsacega národnega učiteljá, ako ne pozná knjig, ki je imamo v našem milem materinem jeziku. Zatorej mislimo, da marsikomu ustrezemo, ako pod naslovom „šolarska knjižnica“ navajamo tudi take knjige, ki niso za našo mladino, a vendar bi jo marsikdo kupil, misleč, da je naše mladini primerna. Kdor našo recenzijo bere, ta bo tudi vedel, katero knjigo sme v šolarsko knjižnico sprejeti in katere ne. Take knjige, ki niso primerne za mladino, naj učitelj priporoča farnim knjižnicam po deželi. Zgoraj omenjena knjižica nema nič pohujšljivega in tudi nič spotikljivega v sebi, ali kakor užé naslov kaže, namenjena je v prvi vrsti žénam, zatorej naj jo tudi žene beró. Sploh mi nijsmo zato, da bi se predstavljale tako imenovane „Rittergeschichten“, „Mordthaten“ i. t. d. na slovenski jezik. Kdor užé kaj predstavlja, naj si boljšega predmeta poišče, predmeta v pouko našemu prostemu, še neizobraženemu kmetu. — Ako si zgoraj navedeno knjižico kupi farna knjižnica, iz katere si izposojujejo tudi odrasčeni ljudje knjige v pouk in zabavo, nemamo nič zoper to, ali šolske mladini je ne moremo priporočati.

- 42. Sveta grofinja Genovefa. Mična in ganljiva pripoved. Četerti natis. V Ljubljani, 1875. Založil Janez Giontini. 8°. 50 str. Cena 12 kr.**

Tudi te knjižice ne moremo priporočati šolske mladini, ker je pisana za odrasčene ljudi. Kakor se nam dozdeva, bila je pred več leti Genovefa predstavljena po Krištofu Šmidu, in otroci smo jo z veseljem prebirali; marsikomu je bilo oko solzno, ko je čital to zares ganljivo pripoved. Bila je Genovefa prva slovenska knjiga za naše priprosto, domače ljudstvo, ali ta četrty natis je ves drugačen in prepolzko pisan, da bi ga mogli priporočati z dobro vestjo šolske mladini.

- 43. Vrtomirov prstan ali zmaj v Bistriški dolini. Ljudska povest iz pretečenih časov. Spisal Jakob Aléšovec. V Ljubljani, 1869. Založil Janez Giontini. 8°. 80 str. Cena 16 kr.**

Tvarina tej pripovedki je vzeta iz ust priprostega slovenskega ljudstva in s primernimi vezili spletena v celoto kratkočasne pripovedke za prosto domače ljudstvo. Ker v celey knjižici ne najdemo nič spotikljivega, nego same nedolžne stvari, kako je Vrtomir s pomočjo duha svojega očeta rešil sestro in mater, ter pobil zmaja pri kamniškej Bistrici, nemamo nič zoper to, ako jo bere tudi bolj odrasčena šolska mladina.

- 44. Sveti Juri serčni vojšak. Serčnim slovenskim mladenčcem spisal L. J. duhoven. V Ljubljani 1851. Založil Jan. Giontini. 12mo 59 str. Cena 14 kr. za premije 20 kr.**

Knjižica obsega legendo o sv. Jurji in nekatere nauke za srčne slovenske mladeniče. Razprava naukov, kakor so naslednji: 1. Vari so jeze; nikar ne preklinjaj; 2. Vari se hude tovarišije; ne hodi v slabe priložnosti; 3. Nesramna beseda naj nikoli ne pride iz tvojih ust; nikoli kaj tacega ne poslušaj; 4. V jedi in pijači bodi zmérin; 5. Vari in ogibaj se igre in igravcev; 6. S plesom se v pekel pripleše; — ne bode menda nikomur škodovala, zato rej knjižico priporočamo, da jo bere slovenska mladina. Posebno naj jo učitelj posojuje takim dečkom, ki imajo sv. Jurija za patrona. Otroci radi čitajo legende o ónem svetniku, katerega imé so dobili pri sv. krstu, pa bi tudi ne bilo lepo, ako bi človek ne vedel ničesa povedati o ónem svetniku, čegar imé nosi ves čas svojega življenja!

(Vse tukaj naštete knjige se dobodo pri Jan. Giontini-tu bukvarji v Ljubljani po pristavljenej ceni.)

Dopisi in novice.

— *Iz deželnih zborov.* (Dalje.) Poslanec dr. Bleiweis govori: V ukaznem listu sem čital, da slavno ministerstvo nauka, sklicevaje se na državno postavbo od 14. maja 1869, zahteva od deželnega šolskega sveta, da opominja učitelje ljudskih šol, ki nimajo spričevala sposobnosti, da se preskušnji podvržejo letos ali izjemoma do prihodnjega leta; če se tej preskušnji ne podvržejo, velja tudi o njih ta, naravnost moram reči, drakonska postava, da se jim celó spričevalo zrelosti (Zeugniß der Reife) vzame! To se meni zdi postava tako ostra in nepravilna, da se nikakor zagovarjati ne more.

Jaz sem v imeniku, ki ga je kranjski »Lehrerverein« te dni v naši zbornici razdelil, bral, da je veliko, morebiti kakih 20 takih učiteljev, ki uže 15 in še več let so v službi, imajo spričevala zrelosti in gotovo učijo od tega časa nekateri v zadovoljstvo predstavljenih jim oblasti. Sedaj pa pride ta ukaz ko strela z jasnega neba, da se morajo ti skušeni, praktični učitelji v Ljubljano potruditi in tukaj podvreči se izpitu o takih naukih, katerih se oni čas v preparandiji učili niso: fizike, matematike itd. Ne trdim, da bi se taka znanstva ne mogla zahtevati od učiteljev, ki imajo kako višo učiteljsko službo, ali z ozirom na učitelje, ki učijo v 1. in 2. razredu ljudske šole, je nepotrebna ona zahteva. Če skažejo učitelji takih najnižjih razredov, da so skozi toliko in toliko let zadovoljilno opravljali svojo službo, meni to več veljá, kakor če bi preskušnje dobro prestali. Vsaj vemo, koliko veljajo tudi spričevala včasih v drugih zadevah. Gledé na to, da učiteljev čedalje bolj zmanjkuje in da jih tudi od drugod ne bomo dobili — ravno te dni sem bral v nekem časniku, da vsej Avstriji primanjkuje 5000 učiteljev — in gledé na to, da ne vemo, kako vreme bo na spomlad pihalo in da bi, kar ni nemogoče, naši mlajši učitelji morali v vojsko iti, si pač misliti moramo, kaj bo z našimi šolami? Duhovni gospodje bodo potem še prav dobri, ki se zdaj od šole odvrtaajo. Povdarjam tedaj še enkrat, da je praksa učiteljeva, če se je zadovoljilno obnašal v službi, več vredna, kakor vsak »Lehrerbefähigungs-Zeugniß«. Jaz sicer s predlogom svojem nimam namena, lenobe podpirati, ali tega si ne dam vzeti, da,